

Лекція 21

Технологія вирощування цукрових буряків на насіння

ВИРОЩУВАННЯ БУРЯКА НА НАСІННЯ

Вирощування

Коренеплоди, які вирощені в перший рік і закладаються на зберігання для одержання з них насіння, називають маточниками, а висаджені в ґрунт навесні другого року - висадками.

Системи обробітку ґрунту і застосування добрив майже не відрізняються від тих, що передбачені при вирощуванні коренеплодів для виробництва цукру.

Сіють маточний буряк з міжряддям 45 см в оптимальні строки з вищими нормами висіву. До збирання на 1 га густота рослин повинна становити у зоні достатнього зволоження 160-180 тис, у зоні нестійкого зволоження - 140-160 тис. і в зоні недостатнього зволоження - 120-140 тис.

Ефективними елітні строки сівби (червневі), при яких рослини добре розвивають листя, а коренеплоди меншої маси (200 г). Такі коренеплоди найкраще зберігаються і мають високу насінневу продуктивність.

Догляд за посівами маточного буряка такий же, як і за фабричним буряком. Посіви прополюють від цвітухи.

Збирають маточні коренеплоди пізніше, в період стійкого похолодання і зменшення середньодобової температури до 6-8°C (приблизно 20 жовтня). В таких умовах зменшується інтенсивність дихання викопаних коренеплодів, зменшується активність мікроорганізмів що викликають кагатну гниль, немає загрози різкого підвищення температури в кагатах. При запізненні із строками збирання коренеплоди можуть пошкоджуватися приморозками.

Для збирання використовують комбайни КС-6, РКС-6. Листки зрізають так, що не пошкодити бруньки на головці коренеплода.

Маточні коренеплоди необхідно впродовж 2-3 днів закласти на зберігання у траншеї чи кагати. Оптимальна температура для зберігання коренеплодів 1-3°C.

Вирощування насіння з висадків

Висадки висаджують рано навесні з міжряддями 70 см. Запізнення з строками садіння збільшує кількість рослин-упрямців, які не формують

генеративних органів.

Головку коренеплода при садінні розміщують на 2-3 см нижче рівня ґрунту. Використовують машини ВПУ-4, ВПС-2,8.

Під час вегетації насінників, проводять не менше трьох міжрядних обробітків, або використовують гербіциди.

Насіння буряка досягає нерівномірно. Повністю достигле насіння легко обсипається. Ознаками стиглості насіння є пожовтіння рослин, вишневе забарвлення оболонки насінини. Збирають при масовому побурінні клубочків у більшості рослин.

Застосовують роздільне збирання. Скошують жатками ЖРБ-4,2, Е-3-07 у валки. Після підсихання їх обмолочують зерновими комбайнами.

Напрямую збирають площі, що обприскують десикантами (реглон супер 5 л/га) за 10 днів до збирання. Реглон висушує рослини буряка і бур'янів, знижує вологість насіння і підвищує його якість.

Урожайність насіння цукрового буряка коливається в межах 16-20 ц/га, а при дотриманні всіх технологічних вимог може досягати 30 ц/га і більше.

Для зменшення обсягів робіт і затрат на вирощування маточних коренеплодів застосовують безвисадковий спосіб вирощування насіння буряка.

При цьому строки сівби зміщуються на 1-20 липня, а на півдні України - на серпень. Сіють з міжряддям 70 см на глибину 3-4 см. З появою сходів проводять мілкі розпушування міжрядь для знищення бур'янів, чи застосовують хімічний метод боротьби з ними. Перед настанням морозів, коли температура ґрунту на глибині залягання коренеплодів знизиться до 5-6°C, рослини буряка підгортають, закриваючи їх шаром ґрунту 10-15 см.

Рано навесні головки і розетки листків звільняються від земляного укриття з допомогою борін, перевернутих зубами до верху, проводячи боронування по діагоналі до рядків.

Після відкриття рослин догляд полягає у розпушуванні міжрядь. Глибина першого розпушування 10-14 см, наступних - 7-8 см.

Необхідно зазначити, що -безвисадкові посіви мало поступаються за врожайністю насіння висадковим, але забезпечують значний економічний ефект. Проте існує загроза загибелі рослин взимку в роки з різким зниженням температури (до мінус 25-30°C), або відсутності снігового покриву при менших морозах (- 15-25°C).